

MEDIATION NAAST RECHTSPRAAK

IN CIVIELE EN KANTONZAKEN

TOCH SAMEN HET CONFLICT OPLOSSEN

INHOUD

Mediation naast rechtspraak in civiele zaken	3
Wat is mediation	4
Wanneer is mediation een goede keuze	6
De uitgangspunten van mediation	9
De gang van zaken bij de verwijzing en de mediation	11
De mediator kiezen	12
De eerste bijeenkomst	12
De volgende bijeenkomsten	13
De rol van de juridisch adviseur	13
Het resultaat	13
De kosten	14
Na afloop	15
Klachtenregeling	15
Voorbeelden uit de praktijk	16
Conflict op bestuursniveau	16
Eendaagse mediation: het geleverde voldoet niet	17
Een zakelijk conflict tussen burens	19
Een klein duwtje in de rug...	20
Eendaagse mediation: huur bedrijfsruimte	21
De zelftest	23
Adressen	24

Mediation naast rechtspraak

U hebt een conflict met iemand of met een organisatie en u komt er met elkaar niet uit. De meningen blijven verschillen en de standpunten verharderen. Daarom bent u als partij betrokken bij een rechterlijke procedure. Dat de rechter een uitspraak doet - als u dat wilt - is zeker. Maar het is niet zeker of u gelijk krijgt. En dan is het nog maar de vraag of met de uitspraak het conflict is opgelost.

Daarom aan u ter overweging: mediation.

Mediation is het door partijen zelf gezamenlijk oplossen van hun conflict(en) via bemiddeling door een onafhankelijke derde, de mediator.

Ook als de procedure al loopt, kunt u nog kiezen voor mediation. Het maakt daarbij niet uit of u of de wederpartij de procedure aanhangig heeft gemaakt. Wie weet komt u er toch nog samen met die ander uit. Dit is niet onwaarschijnlijk, want jaarlijks worden honderden procedures gestopt, omdat partijen er met een mediator in zijn geslaagd om naar ieders tevredenheid een oplossing te vinden.

Op basis van de informatie en praktijkvoorbeelden uit deze brochure kunt u beoordelen of mediation ook iets voor u is. Als alle partijen tot mediation bereid zijn, hebben zij samen al een eerste stap in de richting van een oplossing gezet. Tijdens de mediation wordt de procedure bij de rechter stilgelegd. Wordt u het tijdens de mediation niet of slechts gedeeltelijk met elkaar eens, dan kunt u de procedure (eventueel gedeeltelijk) voortzetten.

Hebt u na lezing van deze brochure nog vragen over mediation naast rechtspraak, Neem dan contact op met de mediationfunctionaris van het gerecht waar uw procedure loopt of kijk op www.mediationnaastrechtspraak.nl. Gegevens over de mediationfunctionaris vindt u achter in deze brochure.

Wilt u meer informatie over uw procedure bij de civiele of de kantonrechter, raadpleeg dan de brochure Civiele procedure. Deze brochure is te verkrijgen bij het gerecht waar uw procedure loopt.

Wat is mediation

Mediation is het door partijen zelf gezamenlijk oplossen van hun conflict(en) via bemiddeling door een onafhankelijke derde, de mediator.

Partijen: bij een mediation zijn in de eerste plaats de procespartijen betrokken. Dat zijn doorgaans eiser en gedaagde of verzoeker en verweerder. Indien er andere partijen bij het conflict zijn betrokken of voor de oplossing van belangzijn, dan kunnen zij ook als partij aan de mediation meedoen.

Zelf: ú zorgt voor de inhoud van het gesprek door het uitspreken van verlangens, wensen, emoties, feiten, argumenten, voorstellen en tegenvoorstellen.

Gezamenlijk: partijen en de mediator zitten letterlijk met elkaar om de tafel en bespreken alle aspecten en achtergronden van het conflict en de oplossingsvoorstellen, al dan niet in de aanwezigheid van, of in overleg met uw advocaat of gemachtigde.

Oplossen: voor bijna elk conflict is (toch nog) een oplossing te vinden die voor alle betrokken partijen aanvaardbaar of zelfs aantrekkelijk is.

Conflict(en): in principe kunt u voor mediation kiezen in alle soorten conflicten waarover een procedure bij de civiele rechter loopt.

Bemiddeling: de mediator bemiddelt, dat wil zeggen dat hij de gesprekken zo begeleidt dat de partijen tot overeenstemming kunnen komen. De mediator levert geen inhoudelijke bijdrage en spreekt ook geen oordeel uit. Hij zorgt er wel voor dat de oplossing op uitvoerbaarheid wordt getoetst.

Onafhankelijke derde: de mediator heeft met geen van de partijen voorafgaand aan de mediation een zakelijke of persoonlijke relatie.

De mediator: is iemand die de kennis en vaardigheden heeft om een mediation tot een goed einde te brengen. Hij kan bijvoorbeeld onderhandelingen leiden en begeleiden en partijen bij een schijnbaar vastgelopen conflict weer in beweging krijgen. De mediators met wie het gerecht u in contact brengt, voldoen aan strenge kwaliteitscriteria.

Wanneer is mediation een goede keuze

In principe lenen alle grote en kleine(re) conflicten zich voor mediation. Het maakt niet uit of het gaat om geschillen over verdeling van huwelijksvermogen, erfrechtelijke kwesties, het nakomen van contracten of huurgeschillen. Het soort conflict bepaalt dus niet het succes van de mediation. Wat dan wel?

Uit onderzoek blijkt dat er bepaalde factoren zijn die het succes van mediation sterk bepalen. Die factoren hebben te maken met de motieven waarom mensen voor mediation kiezen:

- **Snel een oplossing**
Een mediation wordt gemiddeld binnen enkele maanden afgerond, soms zelfs binnen enkele weken of door een enkel gesprek van een paar uur.
- **Alles in eigen hand houden**
Dit is een van de kernpunten van mediation. Niet de mediator, niet de rechter of wie dan ook bepaalt wat er in de overeenkomst komt: dat doet u zelf. Samen met de ander natuurlijk, eventueel bijgestaan door uw advocaat.
- **Maatwerk**
Een gerechtelijke procedure richt zich op de juridische aspecten van een conflict. Tijdens mediation kan een oplossing worden gezocht voor alles wat met het probleem te maken heeft. Ook de niet-juridische aspecten komen aan de orde.
- **Herstel en behoud van de samenwerking**
Tijdens mediation krijgt eenieder de gelegenheid om alles uit te spreken en uit te praten. Daarna kunt u samen de oplossing zoeken. Op deze manier kan het vertrouwen tussen u en de ander worden behouden of hersteld.

Zelfs als u slechts één van deze motieven hebt, is er al een grote(re) kans op een succesvol verloop van de mediation. Eén belangrijke succesfactor is hier nog niet genoemd: de bereidheid om met de andere partij te onderhandelen. Een struikelblok is vaak dat de een denkt dat de ander niet wil onderhandelen. Dat is te

vermijden als beide partijen een zelftest invullen - geheel vanuit eigen gezichtspunt – en op deze basis alleen voor zichzelf beslissen wat ze willen. Vaak kiezen beide partijen, los van elkaar, voor mediation. De zelftest vindt u achterin deze brochure.

Onderhandelingsbereidheid alleen is echter niet genoeg. Voorwaarde voor een succesvolle mediation is dat er ook ruimte moet zijn voor onderhandeling. Dat er oplossingen mogelijk zijn waarover onderhandeld kan worden. Is die ruimte er niet, dan heeft mediation geen zin. Net zoals mensen over de bereidheid van de andere partij nogal eens een verkeerd, vooringenomen idee hebben, zo hebben ze dit ook nogal eens over het al dan niet bestaan van onderhandelingsruimte. Dit speelt bijvoorbeeld als een van partijen een (overheids)instantie is die doorgaans aan regels gebonden is. Regels zijn immers regels en daarvan mag toch niet worden afgeweken? Toch blijkt ook in dergelijke conflicten mediation vaak de weg tot een gezamenlijke oplossing. Dit komt doordat het vaak niet alleen om de regels gaat, maar vooral ook om misverstanden, miscommunicatie of verkeerde bejegening. Als deze zijn opgehelderd, opgelost en opgeheven, is er ruimte om tot een oplossing te komen. De regelgeving en achtergronden kunnen over en weer nog eens worden uitgelegd en een regeling treffen ligt dan binnen bereik. Daarbij is het vaak mogelijk om oplossingen te vinden die geen precedent scheppen en de (beperkte) onderhandelingsruimte niet te buiten gaan.

Soms pleiten praktische redenen voor mediation:

- Er lopen verschillende rechterlijke procedures die met elkaar samenhangen en misschien zijn daarbij ook andere partijen betrokken. Die conflicten kunnen niet altijd samenhangend in één procedure worden behandeld. Bij mediation is dit wel mogelijk.
- Het kostenplaatje kan gunstiger uitpakken. Leg de mogelijke kosten en baten van mediation en procederen eens naast elkaar.

Ook als er al is onderhandeld en een poging tot schikken is gedaan, heeft mediation toch nog kans van slagen. Dit komt doordat:

- ook niet-juridische aspecten van het conflict aan de orde kunnen komen, zodat het conflict volledig kan worden opgelost.
- tijdens de onderhandelingen en (of) de schikkingspoging nog niet alle voor de oplossing relevante aspecten zijn behandeld.
- eventuele persoonlijke blokkades die het bereiken van een oplossing in de weg staan, tijdens mediation worden besproken en weggenomen.

Mediation is niet in alle gevallen zinvol of kansrijk. Deze vorm van conflictoplossing is waarschijnlijk geen goed alternatief als:

- u al vóór de procedure zonder succes hebt geprobeerd de zaak door mediation op te lossen;
- u een rechterlijke uitspraak wilt. Dit hoeft overigens niet altijd te betekenen dat mediation zinloos is. Dat zal bijvoorbeeld af kunnen hangen van de vraag of die uitspraak naar uw mening bijdraagt aan de oplossing van het probleem.

De uitgangspunten van mediation

Ruim de helft van de zaken die door een civiele rechter worden verwezen, worden door mediation geheel of gedeeltelijk opgelost. De kans van slagen van mediation wordt voor een belangrijk deel bepaald door de motieven van u en de andere partij om voor mediation te kiezen (zie het vorige hoofdstuk). Maar ook de strikte uitgangspunten van mediation spelen een rol.

- Deelname aan de mediation is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Als u eenmaal voor mediation hebt gekozen, dan is het niet de bedoeling dat u zo maar wegblijft van een bespreking. Partijen en de mediator zijn vrij de mediation te beëindigen bij voorkeur in gezamenlijk overleg. Bij eenzijdige beëindiging spreekt voor zich dat u de andere partij(en) en mediator(s) op de hoogte stelt.
- In de mediationovereenkomst verbinden partijen en de mediator zich tot vertrouwelijkheid. Dit betekent dat u tijdens de mediation in alle openheid informatie kunt uitwisselen en voorstellen kunt bespreken. De inhoud van die besprekingen is – voor zover het om nieuwe informatie gaat – vertrouwelijk. Tenzij alle bij de mediation betrokken partijen het met openbaarmaking eens zijn, mag van de inhoud van de besprekingen geen enkele mededeling aan de rechter of derden worden gedaan.
- De mediator houdt zich aan het reglement van de Mediatorsfederatie Nederland (MfN). Hierin staat onder meer dat hij een geheimhoudingsplicht heeft, onafhankelijk en neutraal is en voortvarend moet optreden. Als u voor mediation kiest, dan krijgt u dit reglement toegezonden.
- Als het conflict (gedeeltelijk) wordt opgelost, worden de gemaakte afspraken altijd schriftelijk vastgelegd in een zogenaamde vaststellingsovereenkomst.
- De rechterlijke procedure wordt tijdelijk stilgelegd als u met de wederpartij voor mediation kiest. Zodra u, de andere partij of de mediator aangeeft de mediation te willen stoppen of zodra duidelijk wordt dat u er toch niet samen uitkomt, dan wordt op aangeven van u of de wederpartij de procedure hervat.

Als u tot overeenstemming bent gekomen, dan wordt de procedure gestopt. Partijen kunnen de civiele rechter vragen om hun vaststellingsovereenkomst te voorzien van een mogelijkheid tot tenuitvoerlegging door de deurwaarder, zonder dat hiervoor nog een rechterlijke tussenkomst nodig is.

- Hoeveel gesprekken er worden gevoerd en over welke periode, hangt af van de situatie. Veel mediations worden binnen een maand afgerond. Het is aan de partijen en de mediator om ervoor te zorgen dat de mediation niet langer dan drie maanden duurt. Bij onvoorziene omstandigheden kan daarvan in overleg met de mediationfunctionaris worden afgeweken. Eendaagse mediation wordt regelmatig ingezet bij bijvoorbeeld spoedeisende zaken (bijvoorbeeld kort geding of een voorlopige voorziening) en zaken waarbij een partij van ver moet komen. Van tevoren spreken partijen en de mediator af dat de mediation niet langer dan één dag in beslag zal nemen.
- Uitgangspunt in mediations is dat alle partijen bevoegd zijn om afspraken te maken. In principe zijn alle partijen bij alle besprekingen met de mediator aanwezig. De mediator kan besluiten u en de andere partij(en) elk voor een afzonderlijk persoonlijk gesprek uit te nodigen.
- Als u in de procedure een advocaat of gemachtigde heeft, kan deze bij de mediation worden betrokken. Dit betekent dat de advocaten bij de besprekingen aanwezig kunnen zijn.

De gang van zaken bij verwijzing

Rechterlijke instanties vinden het van belang dat mensen en organisaties zoveel mogelijk een geschiloplossing op maat krijgen. Als een rechterlijke instantie inschat dat uw zaak zich leent voor mediation, ontvangt u een mediationvoorstel. Overigens hoeft u niet op een voorstel te wachten: u kunt ook zelf aangeven dat u mediation wilt. Hoe dit in z'n werk gaat en wat er daarna gebeurt, kunt u hier lezen.

Er zijn twee manieren waarop u een mediationvoorstel kunt krijgen:

1. Schriftelijke verwijzing: u ontvangt een brief van het gerecht waar uw procedure loopt waarin op de mogelijkheid van mediation wordt gewezen. Bij de brief zit informatie en een antwoordformulier. Als u op het voorstel ingaat, stuurt u het antwoordformulier naar de mediationfunctionaris. Die neemt zo spoedig mogelijk contact met u op om het een en ander met u af te spreken.
2. Verwijzing ter zitting: de rechter wijst u op de mogelijkheid van mediation. Als u en de andere partij van die mogelijkheid gebruik willen maken, wordt u in contact gebracht met de mediationfunctionaris. Deze geeft antwoord op uw eventuele vragen en legt uit hoe mediation in zijn werk gaat. Daarna bepaalt u samen met de andere partij wie de mediator wordt en de mediationfunctionaris regelt de eerste afspraak.

Op basis van het dossier valt niet altijd goed in te schatten of uw zaak zich leent voor mediation. Daarom is er nog een derde manier waarop u voor mediation kunt kiezen nadat uw zaak aanhangig is gemaakt bij een rechterlijke instantie:

3. Verwijzing op uw verzoek: u kunt zich ook op eigen initiatief aanmelden bij de mediationfunctionaris van de rechterlijke instantie waar uw procedure loopt. Deze zal de andere partij(en) een voorstel tot mediation doen. Dit hoeft u dus niet zelf te doen! Natuurlijk kunt u zich ook samen met de andere partij bij de mediationfunctionaris melden.

Op welke manier u ook voor mediation kiest, u kunt altijd advies en informatie vragen bij de mediationfunctionaris van het gerecht waar uw procedure loopt.

De mediator kiezen

Voordat de eerste afspraak gemaakt kan worden, moet de mediator worden gekozen. U doet dit samen met de andere partij(en). De mediationfunctionaris geeft u een overzicht van mediators die gekwalificeerd zijn voor mediation naast rechtspraak. Op de lijst staat bijvoorbeeld ook met welke soort zaken zij veel ervaring hebben, wat hun achtergrond is en welk tarief zij hanteren. De mediationfunctionaris kent doorgaans alle mediators van de lijst en kan u desgewenst adviseren. Het is belangrijk dat er geen persoonlijke of zakelijke band tussen partijen en de mediator bestaat, anders kan er belangenverstrengeling optreden. Soms wordt de mediation door twee mediators gedaan. Bijvoorbeeld bij erg complexe zaken of als er veel partijen bij het conflict betrokken zijn.

De eerste bijeenkomst

De mediationfunctionaris zorgt ervoor dat de eerste afspraak met de mediator wordt gemaakt. Bij voorkeur vindt de eerste bijeenkomst binnen twee weken plaats, want in de praktijk blijkt dat een snelle afspraak een positieve uitkomst bevordert. De eerste bijeenkomst begint met de bespreking van de mediationregels en de inhoud van de mediationovereenkomst. De mediator gaat na of de personen die aanwezig zijn de zaak tot een oplossing kunnen brengen en of zij daartoe bevoegd zijn. Na de ondertekening van de mediationovereenkomst inventariseert hij welke punten er opgelost moeten worden en welke factoren de oplossing tot nu toe hebben belemmerd. Daarbij worden alle belangen in kaart gebracht, ook de niet-juridische. Of er tijdens de eerste bijeenkomst nog tijd is voor het zoeken van oplossingen, verschilt van geval tot geval. Regelmatig wordt de mediation met succes in één bijeenkomst afgerond. De mediator begint in principe blanco aan de mediation en kent meestal de achterliggende juridische stukken niet. Zo gaat hij onbevooroordeeld de mediation in. Als hij later bepaalde stukken wil zien, of partijen kennisneming door de mediator verlangen, dan komt de inhoud van die stukken tijdens een bespreking aan de orde.

De volgende bijeenkomsten

Aan het eind van elke bijeenkomst vat de mediator de voortgang samen en wordt er een afspraak voor een volgende bijeenkomst gemaakt. Als alle belangen in kaart zijn gebracht, wordt gezamenlijk gezocht naar oplossingen die zoveel mogelijk tegemoet komen aan eenieders belangen. Soms liggen die in de sfeer van de onderlinge communicatie, soms zijn het puur zakelijke oplossingen. Tot slot worden de gevonden oplossingen getoetst op haalbaarheid en schriftelijk vastgelegd in een vaststellings-overeenkomst.

De rol van de juridisch adviseur

Indien u in de procedure wordt bijgestaan door een advocaat of gemachtigde, dan kunt u samen met hem bepalen wat zijn rol tijdens de mediation zal zijn. Als u het prettig vindt dat uw advocaat tijdens de bijeenkomsten met de mediator aanwezig is, dan is dat uiteraard mogelijk. Doorgaans zal dan ook de andere partij het op prijs stellen om zijn advocaat mee te nemen. Uw advocaat kan u ook goed adviseren over de inhoud van de mediationovereenkomst en de vaststellingsovereenkomst. Het is belangrijk dat u elke bijeenkomst goed voorbereidt. Zet bijvoorbeeld op een rij welke belangen er allemaal spelen, ook de niet-juridische, en wat voor u echt het belangrijkste is. Daarnaast is het goed om na te gaan wat voor de ander belangrijk zou kunnen zijn en of u hem of haar daarin tegemoet kunt en wilt komen. Indien u dit prettig vindt, kunt u uw advocaat of juridisch adviseur vragen u hierin te begeleiden, zowel bij de voorbereiding van als tijdens de mediationgesprekken.

Het resultaat

Als u het helemaal met elkaar eens bent geworden, worden de afspraken vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst. Daarin staan ook afspraken over het besluit, de procedure, het griffierecht en de proceskosten. Een uitspraak van de rechter is dan niet meer nodig. De procedure bij de rechter wordt in dat geval op korte termijn beëindigd. De mediator of uw juridisch adviseur bespreekt met u welke stappen u daarvoor nog moet zetten.

Bent u het over een aantal zaken eens geworden en blijft er een juridisch punt over, dan kunt u hierover de beslissing van de rechter vragen. De mediator legt dan uw gedeeltelijke overeenstemming schriftelijk vast, en hierbij wordt ook geregeld hoe de gerechtelijke procedure zal worden hervat.

Hebt u geen of gedeeltelijke overeenstemming bereikt, dan kunt u de gerechtelijke procedure hervatten. In dit geval wordt de afgesproken vertrouwelijkheid van belang. Tijdens de laatste bijeenkomst bij de mediator spreekt u af welke gegevens en stukken in de procedure mogen worden ingebracht. Mededelingen over onderhandelingen of voorstellen blijven altijd vertrouwelijk, tenzij u hierover gezamenlijk uitdrukkelijk een andere schriftelijke afspraak maakt.

De kosten

Bij verwijzing via een gerecht zijn partijen gezamenlijk verantwoordelijk voor de betaling van de mediator. Partijen maken een afspraak over de verdeling van de kosten.

Als u een toevoeging hebt voor uw advocaat, kunt u ook een toevoeging krijgen voor de mediator. De mediator vraagt deze voor u aan. U betaalt dan geen extra eigen bijdrage en ook niet het honorarium van de mediator. Procedeert u zonder advocaat en hebt u recht op een toevoeging, dan vraagt de mediator die voor u aan. De eigen bijdrage komt dan voor uw rekening, maar niet het honorarium van de mediator.

Heeft uw wederpartij een mediationtoevoeging en u niet, dan betaalt u de helft van het tarief van de mediator.

Ieder betaalt het honorarium van zijn eigen juridisch adviseur. Wanneer u met een toegevoegde advocaat procedeert, hebt u deze kosten natuurlijk niet.

Mediators hanteren verschillende uurtarieven. Er zijn mediators die een instaptarief hanteren. Dit betekent dat iedere partij voor het eerste gesprek, met een maximum van twee uur, € 75,- (te vermeerderen met de btw volgens het geldende tarief) betaalt. Als u een mediator kiest die dit tarief hanteert, tekent u bij de aanvang van het gesprek met de mediator een incassomachtiging voor dat bedrag. Als de mediation na het eerste gesprek wordt voortgezet, geldt het normale uurtarief van de mediator.

Na afloop

Informatie over uw ervaringen met de verwijzing en mediation zijn van groot belang, omdat daarmee de mediationvoorzieningen waar nodig verbeterd kunnen worden. Daarom vraagt de mediator u om bij de laatste bijeenkomst een vragenlijst in te vullen.

Klachtenregeling

Mediation naast rechtspraak wordt onder strenge kwaliteitsnormen aangeboden. Als u toch een klacht hebt over de mediator, dan kunt u deze indienen volgens de klachtenregeling van de MfN. Klachten over andere aspecten van de mediation kunt u indienen bij het bestuur van de gerechtelijke instantie waar uw procedure loopt.

Voorbeelden uit de praktijk

Dit zijn voorbeelden van geslaagde mediations die tijdens een civielrechtelijke of een kantonrechtelijke procedure hebben plaatsgevonden. De feiten en omstandigheden zijn gewijzigd om herkenbaarheid van de zaken te voorkomen.

Conflict op bestuursniveau

In de directie van een vennootschap is een meningsverschil gerezen. De directie bestaat uit de oprichter van het bedrijf en twee anderen, die later zijn toegetreden en aanzienlijk jonger zijn dan de oprichter. De marktomstandigheden maken een ingrijpende reorganisatie en een nieuw commercieel beleid noodzakelijk. Over de inhoud van die plannen rijst een fors meningsverschil en dit valt in het gebruikelijke directieoverleg niet op te lossen. De zaak escaleert. De oprichter wordt op non-actief gesteld en zo van het directieoverleg uitgesloten. Hij meldt zich ziek, treft voorzichtig voorbereidingen om zich zelfstandig te vestigen en benadert in dat kader werknemers van de vennootschap. De oprichter wendt zich tot de rechtbank en verzoekt om ontbinding van de arbeidsovereenkomst en een schadeloosstelling, omdat hij ten onrechte op een zijspoor is gerangeerd. In het verweer verzoekt de vennootschap om ontbinding wegens verstoorde verhoudingen en het tijdens ziekte voorbereiden van concurrerende activiteiten. De vennootschap acht een vergoeding niet op zijn plaats. Tijdens de mondelinge behandeling blijkt dat partijen het eens zijn over de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, maar niet over de ontslagvergoeding. Een oordeel over de hoogte van de vergoeding blijkt de problemen van partijen echter niet volledig op te lossen. Er zijn namelijk nog twee problemen. Ten eerste hechten beide partijen grote waarde aan het voorkomen van een conflict over het non-concurrentiebeding. Beide zijn gebaat bij rust in de markt en goede afspraken om elkaar in de toekomst commercieel niet in de weg te zitten. Ten tweede heeft de oprichter eenderde van het aandelenkapitaal in de vennootschap. De andere directieleden willen de aandelen wel overnemen, maar over de prijs zijn ze het nog niet eens. Ter zitting geven partijen aan dat zij wel willen onderhandelen. Ze zijn zich

ervan bewust dat een goede oplossing alleen kan worden bereikt als ze het met z'n allen eens zijn over de beëindigingsvergoeding, de toekomstige concurrentieverhoudingen en de aandelenoverdracht. Daarom gaan partijen in op het mediationvoorstel van de rechter.

Tijdens de mediation worden partijen het eens en maken ze afspraken over:

- de overdracht van de aandelen van de oprichter aan de andere aandeelhouders tegen een vastgestelde prijs.
- de beëindiging van de arbeidsovereenkomst van de oprichter en twee medewerkers, waarmee de twee medewerkers partij zijn geworden in de vaststellingsovereenkomst.
- de concurrentie- en relatiebedingen.
- de verdeling van het klantenbestand en exclusiviteit over en weer ten aanzien van die klanten.
- de samenwerking met bepaalde klanten en de specifieke expertise van partijen daarin.
- de gezamenlijke en afzonderlijke berichtgeving naar de markt.

Na verloop van tijd ontstaat er een geschil in de nasleep van de eerder gemaakte afspraken. De oprichter blijkt concepten van de oorspronkelijke onderneming nodig te hebben, waardoor er opnieuw een meningsverschil ontstaat over de ruimte waarin partijen elkaar (kunnen) beconcurreren. Hierbij zijn inmiddels acht partijen betrokken geraakt. Onder begeleiding van een mediator maken partijen nadere afspraken over de beschikbaarstelling van materialen en de wijze waarop ze elkaar kunnen beconcurreren.

Eendaagse mediation: het geleverde voldoet niet

Een jong veelbelovend bedrijf op het gebied van projectinrichting heeft een briljant idee. Hiervoor hebben ze zelfs een prestigieuze prijs voor innovatief ondernemerschap gekregen. In de kern gaat het om de volledige verzorging van omvangrijke verbouwings- en inrichtingsopdrachten voor particulieren. Met een interactief computerprogramma kunnen de opdrachtgevers zelf in detail bouwtekeningen maken. Voorts voorziet het programma in allerlei andere toepassingen, zoals de selectie van aannemers en een virtuele driedimensionale uitwerking van de verbouwing. Op het

scherm kan men virtueel door het huis lopen en zo een indruk van de verbouwing krijgen. Het hele plan leunt zwaar op de ontwikkeling van allerlei computerprogramma's. Hiervoor heeft het bedrijf een softwareproducent gecontracteerd. De opdracht is het ontwikkelen, operationeel maken en onderhouden van de programmatuur. De deadlines zijn strak. De veelbelovende samenwerking verloopt al snel stroef.

De opdrachtgever is niet tevreden over de functionaliteit van het programma en het feit dat voortdurend deadlines niet worden gehaald. Men verwacht de levering van een kant-en-klaarprogramma zonder te verzanden in allerlei tests en ontwikkelfases. De softwareproducent is ook niet tevreden, omdat hij voor de ontwikkeling van het programma sterk afhankelijk is van een goede samenwerking met en duidelijke instructies van de opdrachtgever. Ontwikkeling van een programma is namelijk maatwerk en kost tijd. De spanning loopt hoog op, doordat de financiering van de opdrachtgever gebaseerd is op operationaliteit op een uiterste datum. Als die datum vervolgens inderdaad niet wordt gehaald, is het geduld van de opdrachtgever op. Hij ontbindt de overeenkomst en dient niet veel later in kort geding een vordering jegens de softwareleverancier in tot betaling van een aanzienlijk bedrag als voorschot op de schadevergoeding. De softwareleverancier stelt een tegenvordering in: betaling van de openstaande facturen. Het gaat om forse bedragen. De voorzieningenrechter is na een uitvoerige behandeling van de zaak duidelijk naar partijen: de vorderingen zullen over en weer worden afgewezen. Een kort geding leent zich er niet voor om de deugdelijkheid van de geleverde programmatuur te beoordelen. Nadat de voorzieningenrechter samen met partijen het vermoedelijke verloop van de nog toekomstige procedures heeft geschetst, nodigt hij partijen uit om gebruik te maken van een eendaagse mediation. De hoogte van de claim is bedreigend voor de softwareontwikkelaar en de opdrachtgever wil zo snel mogelijk haar activiteit opstarten. Daarom gaan partijen op de uitnodiging in.

Op de afgesproken dag melden partijen zich met hun advocaten om 09.00 uur bij de mediator. Om 18.30 uur diezelfde dag zijn ze eruit en ondertekenen ze de vaststellingsovereenkomst. De afspraken houden het volgende in:

1. De auteursrechten op de applicatie worden door de softwareproducent aan de opdrachtgever overgedragen onder verlening van een eeuwigdurende licentie op de basisprogrammatuur waarmee de applicatie is ontwikkeld. Afgesproken wordt dat de opdrachtgever niet mag concurreren met de softwareproducent.
2. Voor deze auteursrechten betaalt de opdrachtgever aan de softwareproducent 10 procent van de oorspronkelijke vordering van de softwareproducent.

3. De opdrachtgever laat een derde partij de applicatie voltooien en de software-producent is bereid deze derde hierin zonedig te adviseren. De derde tekent een geheimhoudingsbeding van de softwareproducent.
4. Partijen laten hun aanzienlijke claims over en weer vallen.

Binnen het wettelijk kader kon de gevonden oplossing niet worden afgedwongen. De belangen van beide partijen bleken uiteindelijk het beste gediend bij mediation.

Een zakelijk conflict tussen burenen

Op een terrein zijn twee tuinderijen gevestigd. Het terrein is omgeven door water en er is maar één brug. De relatie tussen de tuinders is slecht geworden. Beiden hebben in het verleden geprobeerd de ander uit te kopen, maar de verwachtingen lagen te ver uit elkaar. De tuinder met de grootste groeipotentie verwijt de ander misbruik van de situatie te willen maken door het onderste uit de kan te willen halen. In de slechte sfeer ontstaan over en weer pesterijtjes. Die komen tot een hoogtepunt als een van beiden de doorgang over de brug belemmert. De ander spant een kort geding aan en eist onbelemmerde doorgang. De rechter merkt dat er veel meer speelt dan deze kwestie en op haar voorstel kiezen partijen voor mediation.

Dankzij de vertrouwelijkheid van mediation zijn partijen bereid het achterste van hun tong te laten zien. Dit geeft de mediator de gelegenheid om oplossingen te verkennen in afzonderlijke gesprekken. Het uitzicht op een oplossing brengt partijen ook weer tot informeel en open overleg. Daarin geven beiden toe dat ze uit onmacht en frustratie tot pesterij zijn overgegaan. Het perspectief van een haalbare oplossing en de open communicatie maakt voor hen onderhandelen weer mogelijk. Gestimuleerd door de mediator en gesteund door de wederzijdse raadslieden bereiken ze snel een voor beiden bevredigende regeling, waarbij de één de ander uitkoopt tegen een acceptabel bedrag. De voorgenomen procedures inzake het recht van overpad en verontreiniging van de sloot verdwenen in de la. De tuinders hebben hun minnelijke oplossing bij hun beroepsorganisatie en anderen gemeld en dit heeft hun maatschappelijk aanzien vergroot.

Een klein duwtje in de rug...

Sonja van Dalen (54) is met de auto op weg naar haar werk als ze, wachtend voor een rood verkeerslicht, wordt aangereden. De ernst van de aanrijding lijkt mee te vallen. De andere bestuurder biedt zijn verontschuldiging en de schadeformulieren worden ingevuld. Hiermee lijkt de zaak afgehandeld, maar een week later krijgt Van Dalen last van haar nek. De pijn wordt steeds erger en op een dag lukt het haar niet meer om hele dagen te werken. Van Dalen – ironisch genoeg zelf schadebehandelaar bij een verzekeringsmaatschappij – heeft op dat moment al contact met de verzekeraar van haar aanrijder. Daar behandelt Tom Stoop de zaak en hij adviseert haar parttime te gaan werken. Dit doet ze, tot ook dit niet meer lukt. Ze wordt afgekeurd en volledig arbeidsongeschikt verklaard met als diagnose whiplash. De aardige Stoop heeft inmiddels een andere baan en de behandeling van de zaak schiet maar niet op. Als ze aanspraak maakt op schadevergoeding, gaat de verzekeringsmaatschappij dwars liggen: mevrouw Van Dalen zou vanwege psychische klachten of vroegere rugklachten toch wel arbeidsongeschikt zijn geworden. Ze kan € 18.000,- krijgen, geen euro meer. Van Dalen spant een procedure aan tegen de verzekeringsmaatschappij. Deze dient een verzoekschrift in voor een voorlopig deskundigenonderzoek door een orthopeed én een psychiater. Van Dalen verzet zich tegen de benoeming van een psychiater en tijdens de mondelinge behandeling van het verzoekschrift stelt de rechter mediation voor.

Van Dalen ziet op tegen het onderzoek, vertelt ze tijdens het eerste gesprek bij mediator Wouter de Graaf: “Ze duren zo lang en er komen natuurlijk allerlei persoonlijke zaken aan bod. Ik wil dat er zo snel mogelijk een einde aan de onzekerheid komt.” Ook de verzekeringsmaatschappij blijkt weinig trek te hebben in een langdurige procedure met een onduidelijke uitkomst. De Graaf merkt vrij snel dat Van Dalen niet in staat blijkt tot zakelijk handelen. “U bent erg emotioneel, zie ik.” Van Dalen knikt: “Ik heb meneer Stoop van alles in vertrouwen verteld over mijn oude rugklachten en andere problemen in het verleden. Hij was zo aardig, we hebben samen zo gezellig thee gedronken. Nu blijkt dat alles in mijn dossier staat en tegen me wordt gebruikt. Ik voel me echt bedrogen. En de manier waarop ik daarna werd benaderd voelde heel onplezierig. Alsof ik mijn klachten zou hebben aangedikt.” Jammer dat deze Stoop niet meer bij de wederpartij werkt, denkt De Graaf, dan had hij hier aan tafel kunnen zitten. Hij zint op een manier om de emoties te scheiden van de zaken. Na overleg met partijen en de beide advocaten ontstaat het idee om Stoop uit te nodigen voor een apart gesprek met Van Dalen onder begeleiding van De Graaf. In dit gesprek wordt vooral gesproken over de

verwachtingen die zij van hem kon hebben als professioneel tussenpersoon en daarna is de lucht geklaard. Tijdens de onderhandelingen over de hoogte van de uitbetaling, lopen de emoties af en toe toch weer hoog op. Niet ongevoel in letselschadezaken, omdat letsel mensen letterlijk en figuurlijk raakt. Achteraf vertelt De Graaf: "Als de boze en gekwetste gevoelens van mevrouw weer de overhand kregen, ging ik over tot afzonderlijke gesprekken met partijen en hun advocaat. Daarna kon er weer verder onderhandeld worden. De advocaten zijn gespecialiseerd in letselschade en konden een realistische prognose maken van de uitkomst van een procedure en de procedurekosten. Dus ook van de kosten die een geslaagde mediation zou uitsparen. Bovendien hebben beide advocaten geholpen bij het doorbreken van de impasses." In de derde bijeenkomst wordt de vaststellingsovereenkomst getekend: de verzekeringsmaatschappij betaalt binnen zeven dagen € 118.000,- netto aan Van Dalen als smartengeld, materiële schadevergoeding en vergoeding voor het verlies van het arbeidsvermogen. De procedure en het deskundigenonderzoek zijn hiermee van de baan. Van Dalen is zichtbaar opgelucht. "Ik ben zo blij dat het achter de rug is. En zo snel ook. Ik weet nu waar ik aan toe ben en kan weer aan mijn toekomst gaan denken. En Ton Stoop was toch eigenlijk nog steeds aardig..." Ook de verzekeringsmaatschappij is tevreden over de efficiënte oplossing: "We hebben zakelijk en aan de hand van goede maatstaven kunnen onderhandelen met respect voor eenieders belangen."

Eendaagse mediation: huur bedrijfsruimte

De eigenaar van een bedrijventerrein verhuurt een deel van zijn terrein met enkele bedrijfshallen aan een stichting voor opslag van tweedehandse, ingezamelde kleding. Zelf heeft hij de rest van het bedrijventerrein met enkele hallen in gebruik. Door brand ontstaat er grote schade aan een van de verhuurde hallen. De huurder houdt de verhuurder aansprakelijk voor de brandschade en vindt ook dat de bedrijfshal onmiddellijk opnieuw moet worden opgericht en ter beschikking gesteld. De verhuurder stelt dat de huurder zelf aansprakelijk is voor de brandschade wegens het onzorgvuldige gebruik. Door het conflict wordt de bedrijfshal niet opgeknapt. Drie jaar lang volgt de ene procedure na de andere: omdat partijen hetzelfde bedrijventerrein in gebruik hebben, hoeft er maar iets te gebeuren of er volgt een gerechtelijke procedure. De advocaten proberen er herhaaldelijk met partijen uit te komen en er lijkt een oplossing in zicht als de huurder uiteindelijk bereid is de

huurrelatie te beëindigen. Een nieuw incident gooit echter roet in het eten. In een kort geding vordert de verhuurder ontruiming door de huurder van ten minste één bedrijfshal, die inmiddels ook in een zodanige slechte staat verkeert dat die eigenlijk niet meer mag worden gebruikt. De huurder op zijn beurt vordert het opknappen van deze bedrijfshal door de verhuurder, ook al zit een beëindiging van de huurrelatie er op enige termijn in. De huurachterstand is inmiddels opgelopen tot bijna € 250.000,- doordat de huurder al die tijd slechts een klein deel van de huur betaalt. Omdat er nog drie procedures naast het kort geding lopen en er geen eind in zicht is, vraagt de rechter partijen mediation te proberen. Na overleg met hun advocaten antwoorden partijen dat ze een eendaagse mediation willen.

Om 10.00 uur melden partijen en advocaten zich bij de mediator. Die heeft van tevoren een kort schriftelijk verslag gekregen van de advocaten om een eerste idee te hebben van de situatie en de problemen. Tot de lunch worden in een intensief gesprek de verschillende standpunten uiteengezet en de belangen geïnventariseerd. Tijdens de lunch heeft de mediator gesprekken met de afzonderlijke partijen en hun advocaat. De middag wordt gebruikt om elkaar steeds meer te laten zien wat men werkelijk wil en tot hoever men wil gaan. Omdat de mediator in de afzonderlijke gesprekken de bandbreedte heeft verkend, kan hij het onderhandelingsproces goed op gang houden. Om kwart voor vijf zijn partijen er helemaal uit en schudden elkaar de hand. Alle geschillen zijn beslecht en alle lopende procedures worden beëindigd. De huur wordt in fases afgebouwd en de huurder betaalt het komende jaar een groter huurbedrag per maand om de huurachterstand in te lopen. Gelet op het naderende eind van de huurrelatie wordt de ondeugdelijke bedrijfshal niet opgeknapt.

De zelftest

Vul de zelftest in en ontdek of mediation een manier is om uw conflict op te lossen. Denk niet aan wat de ander denkt of wil, maar ga uit van uw eigen ideeën.

Bent u bereid mee te werken aan een oplossing die in onderling overleg tot stand komt?

Ja, want

- ☐ ik zie wel mogelijkheden voor een redelijke oplossing
- ☐ ik heb belang bij een snelle oplossing
- ☐ ik heb nog vaker met de andere partij(en) te maken
- ☐ ik wil graag een oplossing op maat waar ik zelf invloed op heb
- ☐ het gaat ook om communicatiestoringen
- ☐ ik denk dat in mediation ook andere conflicten die ik met de wederpartij heb, kunnen worden opgelost
- ☐ het kan wellicht aanzienlijke (proces)kosten besparen

Nee, want

- ☐ ik vind het erg belangrijk dat de rechter zich over deze zaak uitspreekt
- ☐ een eerdere mediationpoging is mislukt en ik wil het niet nog eens proberen
- ☐ ik zie geen enkele mogelijkheid tot onderhandelen, omdat...

Ik twijfel, want

- ☐ ik weet niet precies waaraan wij beginnen
- ☐ ik weet niet hoeveel ruimte er is om te onderhandelen
- ☐ ik vind het moeilijk om met de wederpartij om de tafel te zitten
- ☐ ik weet niet of de andere partij wel wil meewerken
- ☐ ik zie weinig mogelijkheden

Als u bij “ja” één of meerdere argumenten herkent, meldt u dan aan voor mediation bij de mediationfunctionaris van het gerecht waar uw procedure loopt.

Twijfelt u of wilt u meer informatie, dan kunt u overleggen met de mediation-functionaris.

Adressen

Mediationfunctionarissen van de gerechten

Elke rechterlijke instantie heeft zijn eigen mediationfunctionaris die uw vragen over mediation tijdens een gerechtelijke procedure kan beantwoorden. Met hem of haar kunt u overleggen of mediation zich leent voor het oplossen van uw conflict. Daarnaast regelt de mediationfunctionaris de mediation. Via onderstaande contactgegevens kunt u direct contact opnemen met een mediationfunctionaris bij u in de buurt.

Rechtbank Noord-Holland

Locatie Alkmaar

mediationbureau.rb-nho@rechtspraak.nl

Locatie Haarlem

mediationbureau.rb-nho@rechtspraak.nl

Rechtbank Gelderland

Locatie Arnhem

mediation.rb.gel.arnhem@rechtspraak.nl

Locatie Zutphen

mediationbureau.zutphen@rechtspraak.nl

Rechtbank Overijssel

Locatie Almelo

mediation.rb-ove.almelo@rechtspraak.nl

Locatie Zwolle

mediation.rb-ove.zwolle@rechtspraak.nl

Rechtbank Midden-Nederland

Locatie Lelystad

mediation.rb-mnl@rechtspraak.nl

Locatie Utrecht

mediation.rb-mnl@rechtspraak.nl

Rechtbank Limburg

Locatie Maastricht

mediation.rb-lim.maastricht@rechtspraak.nl

Locatie Roermond

mediation.rb-lim.roermond@rechtspraak.nl

Rechtbank Amsterdam

mediationbureau.rb.amsterdam@rechtspraak.nl

Rechtbank Rotterdam

Locatie Dordrecht

mediation.rb.dordrecht@rechtspraak.nl

Locatie Rotterdam

mediationbureau.rotterdam@rechtspraak.nl

Rechtbank Den Haag	mediation.rb.denhaag@rechtspraak.nl
Rb Zeeland / West-Brabant	
Locatie Breda	mediation.breda.zwb@rechtspraak.nl
Locatie Middelburg	mediation.middelburg.zwb@rechtspraak.nl
Rechtbank Noord-Nederland	
Locatie Assen	mediation.assen@rechtspraak.nl
Locatie Groningen	mediation.rb.groningen@rechtspraak.nl
Locatie Leeuwarden	mediation.rbleeuwarden@rechtspraak.nl
Rechtbank Oost-Brabant	mediation.denbosch@rechtspraak.nl
College van Beroep voor Bedrijfsleven	mediationbureau.CBB@rechtspraak.nl
Centrale Raad van Beroep	mediation.crvb@rechtspraak.nl
Hof Den Haag	mediation.hof.denhaag@rechtspraak.nl
Hof Den Bosch	mediation.denbosch@rechtspraak.nl
Hof Arnhem-Leeuwarden	
Locatie Arnhem	mediation.rb.gel.arnhem@rechtspraak.nl
Locatie Leeuwarden	mediation.hofleeuwarden@rechtspraak.nl
Hof Amsterdam	mediation.hof.amsterdam@rechtspraak.nl